

από τον συνεταίρο που έχει τη μεγαλύτερη εταιρική μερίδα (στ. 17-18).
στ. 10-17 Παράδοση της ομολογίας της *συντροφίας* από τον ενάγοντα στον εναγόμενο για να την εκχωρήσει σε δανειστή του, με τη συμφωνία ότι θα καταβάλει τμηματικά στον ενάγοντα το μερίδιο που δικαιούται από τη χρεωστική ομολογία.

στ. 10 «*όποῦ ἐκάθησεν εἰς τὸν Κροῖμπιρέον*»: δηλ. ήταν πάρεδρος τοπικού δικαστή.

στ. 18-22 Εκχώρηση της χρεωστική ομολογίας από τον εναγόμενο στον δανειστή του, ο οποίος ενήγαγε τους Αρμένιους οφειλέτες στο Κριτήριο της εμπορικής τους παροικίας, στη Γκέρλα της Τρανσυλβανίας¹.

στ. 23-26 Παρέμβαση του ενάγοντος στη δίκη και εξώδικος συμβιβασμός του με μερική άφεση του χρέους, παρά τη ρητή αντίρρηση του *συντρόφου* του. Μετά την έκδοση της αποφάσεως του αρμενικού Κριτηρίου, η μερική άφεση του χρέους από τον ενάγοντα έχει ως αποτέλεσμα να μη δικαιούται αυτός να ικανοποιηθεί από τον εναγόμενο (στ. 32).

στ. 27-28 Η απόφαση του Κριτηρίου των Αρμενίων δεν λαμβάνεται υπόψη, διότι αφ' ενός δεν προσκομίζεται ούτε, αφ' ετέρου, οι διάδικοι επικαλούνται στους ισχυρισμούς τους το περιεχόμενό της.

στ. 29-32, 1-5[φ 11v] Διατακτικό της αποφάσεως: α) Η άφεση χρέους δεν επιμερίζεται στον *σύντροφο* που αντιτάχθηκε στον συμβιβασμό, ο οποίος δικαιούται να λάβει το μερίδιό του στο ακέραιο (δικαίωμα διαιρέσεως)². β) η προφορική συμφωνία για την τμηματική καταβολή του υπολοίπου στον ενάγοντα παραμένει σε ισχύ· γ) τα έξοδα για την είσπραξη της οφειλής επιμερίζονται στους *συντρόφους*, κατ' αναλογία της εταιρικής τους μερίδας· δ) μετά την αφαίρεση των εξόδων ο δανειστής (ο *Τόμας*) θα εισπράξει το υπόλοιπο.

1. Βλ. ΕΚΣ, σ. 49. Η λειτουργία Κριτηρίου της αρμενικής εμπορικής παροικίας προϋπέθετε την ύπαρξη σχετικού προνομίου.

2. Βλ. ό.π., σ. 197.

20

1760/IV/3

978/φφ 11v-12r

χ. Θωμά Βελλερά

**Απόφαση οριστική. Εξύβριση λόγω και έργω. Δυφήμηση.
 Υποτροπή. Χρηματική και σωματική ποινή.**

¹³/

1760 ἀπριλίου 3

¹⁴/

Ἐπροτωστολόισεν ὁ Διμίτρης Κόσμας κατέμπροσθεν πάντων τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ὑποκά¹⁵/τωθεν γεγραμ(έν)ων ὅτι (εἰ)ς ταῖς ἀπερασμ(έν)αις ἤγουν τὴν μεγάλην τετράδην ὁ¹⁶/ποῦ ὁ κόσμος ἀγαποῦντε καὶ συνχοροῦνται αὐτὸς τότες ἀπερνῶντας ἀπὸ τὸ ¹⁷/ ἐργαστήρι τοῦ γαμβροῦ του τοῦ Βασίλη μπακάλη, ἐβ<γ>ῆκεν ὁ Βασίλης μέ¹⁸/ μεγάλην αὐστηρότητα καὶ θυμὸν ἐβρῆζοντας καὶ ἀσχημολογῶντας τον διὰ ¹⁹/ μίαν κληδονιὰν ὅπου τοῦ ἤχεν δόση λέγωντας τον ὅτι τοῦ ἔγινεν μεγάλη[ν] ζη²⁰/μία[ν] καὶ ὁ Διμίτρης παρακαλῶντας τον διὰ νὰ μὴν τὸν ἀσχημολογᾷ ὅτι (εἰ)ν ²¹/ ἐντροπῇ (εἰ)ς τὸ παζάρι νὰ τὸν βρίζ(ει) καὶ μάλιστα ὅπου (εἰ)ναι μεγάλη ἐβδομά[δα] ²²/ καὶ τὸ παράνου ὅπου αὔριον ἤθελεν νὰ κοινωνήσῃ καὶ τὸν ἐπαρακαλοῦσεν νὰ τὸν ²³/ συνχορίσῃ καὶ ἀντὶς ἵνα τὸν συνχωρέσῃ ὅχι νὰ σιωπήσῃ ἀλλὰ μάλιστα στέλνωντας τον ὅχι (εἰ)ς ²⁴/ τὴν συνχώρησιν διὰ νὰ κοινωνίσῃ ἀλλὰ λέγωντάς του τὰ πλέον ἀσχημότερα ²⁵/ λόγια καὶ κτυπόντας καὶ τὸν κόλοντου. καὶ αὐτὸς μὲ μεγάλην ἐντροπήν ²⁶/ ἐκρίφθ(ει) (εἰ)ς τὸ ἀργαστήρι τοῦ <μ>πασιὰ Ἀλέξι ἀκαρτερῶντας διὰ νὰ τὸν τρα²⁷/βίξῃ (εἰ)ς τὴν κρίσιν καὶ οὕτως ἐπαρεσιάσθικεν σήμερον κατεμπροσθέν ²⁸/ μας φέρωντας καὶ μαρτύρους τὸν κύρ Μιχάλην Ἀρβανίτην καὶ ²⁹/ τὸν Κωνσταντίν(ον) Πρένταν. καὶ ὅχι <μόνον> αὐτὶν<ο>ί ἀλλὰ καὶ οἱ σάσσοι τὰ ³⁰/λεγαν εἰς τὸ παζάρι καὶ τοὺς ἐπεργιελοῦσαν λέγοντας πῶς τώρα τὴν // μεγάλην ἐβδομάδα ἐβρίζονται καὶ ἀσχιμολογοῦνται<.> (εἰ)ς τό ὁ²/ποῖον τὸ ἐβρίσκομεν εὖλογον ὅλοι κοινῶς νὰ μπιρσαγγολοῖζητε ³/ ὁ ἄνωθεν Βασίλης φλορίντζια οὕγκρικα δώδεκα<.> ὅμως (εἰ)μὲν ⁴/ καὶ ἤθελεν κάμη παράνου καθγάδες ἢ νὰ ἀσχιμολογίσι ἢ ἄλλο ⁵/ τίποτες ἐναντίον, πλέον νὰ ἡξεύρετε ὅτι <μ>πιρσάγγο δὲν πέρνωμ(εν) ⁶/ παράνου μόνον γίνετε πέ[ν]δευσις μὲ δαρμὸν ἤγουν με λουπάτες. ⁷⁻¹⁰/ τζουανού· μαρκου νην προ(ει)στως [μον.], Κωνσταντήν(ος) Μανόλη, κιρηακίς γρηγορηου, ἀνδρεας γηωργηου, Ἰωάννης τζήγγου νήν καπιτάνος *mr*, Πετκ(ος) πέτρ(ου) [χ.γρ.], θωμᾶς θελλερᾶς *mr*.

στ. 14-20 Πραγματικά περιστατικά που στοιχειοθετοῦν ἐξύβριση¹ (λόγω καὶ ἐργῶ) καὶ δυσφήμιση², σύμφωνα με τα δεσπίσματα της Κ³.

στ. 21-25, 29-1[φ 12r] Τα ἀδικήματα τελούνται κάτω ἀπὸ ἐπιβαρυντικές συνθήκες (Μεγάλη Εβδομάδα, λοιδωρία Σαξόνων ἐμπόρων κλπ.), που πλήττουν τὴ φήμη τῆς Κ.

στ. 2-4 Επὶβολή χρηματικῆς ποινῆς («μπιρσαγγολοῖζεται») στὸν δράστη, σύμφωνα με τὸ δίκαιο τῆς Κ⁴. Ἡ ποινὴ εἶναι διπλάσια ἐκείνης που προβλεπόταν πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ καὶ πλεόν χρόνια (κατ. σημ. 4 καὶ 3), ἐνδεχομένως σωρευτικά γιὰ τὰ δύο ἀδικήματα ἢ λόγω νομισματικῆς υποτιμήσεως. Τα ἐπιβαρυντικά στοιχεία δὲν ἐπαυξάνουν τὴν ποινή.

στ. 5-6 Στὴν περίπτωση υποτροπῆς, ἀπειλεῖται ἡ ἀτιμωτικὴ γιὰ κάποιον πρᾶματευτὴ σωματικὴ ποινὴ (δαρμός), με σκοπὸ τὴν ἐιδικὴ πρόληψη⁵.

1. ΕΚΣ, σσ. 212 επ., 225-226.

2. Ό.π. (σημ. 1).
3. Θ. 6(1639) εδ. α' (ό.π., σσ. 270-271).
4. Θ. 46(1746) § 3 (ό.π. σ. 357).
5. Βλ. ό.π., σσ. 236, 231 επ.

21

1760/IV/3
χ. Θωμά Βελλερά

978/φ 12r
σχ. 23

Πρακτικό. Πρόσκληση πιστωτών σε συμβιβασμό. Ευθύνη χειράφετου ανήλικου εμπόρου.

¹¹ / 1760 άπριλίου 3

¹² / Έπρωτοστολοΐσεν ό μπασιά Άντρέας <Γεωργίου> Ντα<μ>πίζας έμπροσθεν τής ¹³ / τιμίας κουμπανίας τὸ πῶς ὅποιος ἔχ(ει) νὰ ζητᾶ ἀπὸ τὸν υἱὸν του ¹⁴ / τὸν Παναγιώτην νὰ ἔλθῃ ἐδῶ (εἰ)ς τὸ κριτήριον νὰ φανερόσῃ τὴν γνώ¹⁵ / μὴν του τὸ πῶς θέλ(ει) νὰ κᾶμῃ νὰ μοιράζουν τὸ πρᾶγμα ἢ καθὼς ¹⁶ / καταλάβουν.

Σε συνδυασμό με τη σχετική εγγρ. 23, συνάγεται ότι ο ανήλικος έμπορος είχε πλήρη ευθύνη έναντι των πιστωτών του. Ο πατέρας προσκαλεί τους πιστωτές σε συμβιβασμό (*conkursus creditorum*) ως «επισπεύδων» δανειστής (κατ. εγγρ. 23, στ. 13-18).

Ο πατέρας του ανηλίκου καλεί τους πιστωτές να προβάλουν τις απαιτήσεις τους και να δηλώσουν στο Κριτήριο πώς επιθυμούν να ικανοποιηθούν –εις είδος ή με όποιο άλλο τρόπο θα συμφωνούσαν¹.

1. Για τον συμβιβασμό των πιστωτών βλ. ΕΚΣ, σσ. 202-203.

22

1760/V/20
χ. Ιωάννη Αδάμη

978/φ 12v

Απόφαση οριστική. Αγωγή προσκομίσεως εγγράφου. Εντολή. Πληρεξουσιότητα. Παραπομπή των διαδίκων από το Κριτήριο σε εξωδικαστική διευθέτηση της διαφοράς.

[/// 1760. μηνί Μαΐω 20.

² / Έπρωτεσταλόγησαν κατέμπροσθεν ήμῶν ό κύρ Θωμάς ³ / Ιωάννου

